

JAARVERSLAG 2019

Het begin van Meten=Weten

Dit is het eerste jaarverslag van Meten=Weten.

We zijn begonnen als een spontaan initiatief van burgers in Westerveld die bezorgd zijn over het overvloedig gebruik van pesticiden in de lelie- en bollenteelt en de invloed daarvan op hun directe leefomgeving. Eind oktober 2018 vormt zich een actieve kerngroep van 15 mensen met verschillende kwaliteiten en achtergronden waaronder biologen, ecologen, een huisarts, een bodemkundige, een mycoloog, een journalist en twee biologische agrariërs. In eerste instantie willen wij steekproefsgewijs monsters nemen in (moes)tuinen, natuur, de Dwingeler Stroom en de zwemplas het Blauwe Meer. We willen inzicht krijgen in welke mate bewoners geconfronteerd worden met bestrijdingsmiddelen en de uitslagen gebruiken om pesticiden een hot issue te maken bij verkiezingen van Provinciale Staten en waterschappen. De monsters worden in december 2018 genomen door ecooloog en M=W kerngroeplid Guido Nijland, met raad en daad bijgestaan door ir. Jelmer Buijs van Agro Services te Bennekom en Margriet Mantingh, deskundige voor water en voedselveiligheid bij WECF International. De monsters gaan voor analyse naar het gecertificeerde laboratorium Eurofins. Via crowdfunding is geld beschikbaar om de kosten te betalen.

De eerste onderzoekresultaten

De resultaten komen eind februari 2019 en zijn verontrustend. Er zijn 57 verschillende pesticiden en biociden aangetroffen. Ons onderzoek wordt opgepikt door landelijke media. Er volgen vele gesprekken met politici, bestuurders en instanties.

Minister, Ctgb, boeren en hun organisaties haastten zich te verkondigen dat de gevonden concentraties pesticiden stuk voor stuk geen normen hebben overschreden. Dat er nauwelijks onderzoek is gedaan naar cumulatieve- en synergie-effecten van meerdere middelen tegelijkertijd, wordt door deze critici ter zijde geschoven als niet-relevant.

We komen tot de conclusie dat ons werk niet klaar is met alleen het nemen van monsters en de resultaten wereldkundig maken.

Vereniging

We besluiten om door te gaan als vereniging. We kiezen voor deze vorm omdat we inmiddels veel donerende vrienden (250) hebben en een groeiende beweging aan het worden zijn. We willen laten zien dat Meten=Weten geen exclusief groepje milieu-fanaten is, zoals critici suggereren, maar een breed gedragen burgerbeweging die niet gebonden is aan een politieke partij of actiegroep.

De leden worden intensief betrokken bij beleid en activiteiten d.m.v. nieuwsbrieven en ledenvergaderingen. M=W heeft ook geld nodig voor verder onderzoek dat nu via contributie en donaties binnenkomt.

30 april is de oprichting een feit, in september krijgen wij de ANBI-status wat doneren aantrekkelijker maakt. Na een tumultueus en hectisch voorjaar hebben we zomer 2019 vooral gebruikt om onze organisatie goed op poten te zetten.

METEN WETEN

Onze missie

is het drastisch verminderen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het bevorderen van een gifvrije leefomgeving voor mensen, natuur en dieren. Wij richten ons niet tegen boeren maar op een falende overheid die haar inwoners en natuur beter moet beschermen.

Onze korte termijn doelstellingen

- 100 meter spuitvrije zones rond gevoelige objecten zoals woningen, campings, ecologische bedrijven, waterwin- en natuurgebieden.
- Beïnvloeding politieke besluitvorming.
- Beïnvloeding publieke opinie.

Doelstelling op lange termijn

- Radicaal minder gebruik van pesticiden.

Organisatie en vergaderstructuur

- De kerngroep komt 4x per jaar bijeen of zoveel als nodig en zet met elkaar de grote lijn uit.
- De dagelijkse leiding ligt bij een groep van 7 personen die twee wekelijks vergadert. Deze groep noemen wij de Ronkende Motor.
- Het bestuur heeft de eind verantwoordelijkheid.
- Minimaal 2 keer per jaar is er een ledenvergadering. Leden kunnen meedenken, brainstormen, meebeslissen en meedoen.

Wat we doen

Metten

Metten is onze basisactiviteit. Na de monsternamen in december 2018 hebben we in 2019 juist aan het eind van het spuitseizoen, augustus/september, gemeten om de piek in de concentraties van bestrijdingsmiddelen in onze leefomgeving vast te stellen. We hebben vooral daar gemeten, waar wij vinden dat bestrijdingsmiddelen niet horen te zijn en waar ze niet zijn toegepast, zoals in particuliere tuinen, eco-bedrijven en in volggewassen die als voedsel voor mens of dier dienen.

Daarnaast hebben we geholpen metingen te doen voor particulieren die voor de eerste keer een bollenveld dicht bij hun huis krijgen en aan het einde van het seizoen willen kunnen aantonen wat het effect van zo'n 25 bespuitingen in één seizoen is. Hiervoor zijn in het voorjaar van 2019 al monsters als nulmeting genomen.

Ook hebben we partners zoals natuurterreinbeheerders gevonden om samen mee te metten om de depositie van middelen op hun natuurgebieden in kaart te brengen. In totaal hebben we in 2019 45 metingen gedaan.

Politieke beïnvloeding

We hebben contact gezocht en gesprekken gehad met Tweede Kamerleden en minister van LNV, de provinciale Statenleden en gedeputeerden, de wethouder 'lelieteelt' van de

gemeente Westerveld en het waterschap Drents Overijsselse Delta. We proberen aanhoudend politici te overtuigen van de ernst van de situatie, de gevaren voor de volksgezondheid en de achteruitgang van de natuur en het recht van omwonenden op een gifvrije omgeving. Wij willen dat overheden via ruimtelijke ordening spuitvrije zones kunnen instellen en dat er beter gehandhaafd wordt. We schreven brieven, spraken in bij gemeenteraad en Drents Parlement, deden handhavingsverzoeken en tekenden beroep aan bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Westerveld. Meten=Weten wil dat de overheid haar burgers beter beschermd.

Informatie geven

Meten=Weten krijgt veel vragen van inwoners zowel uit de eigen gemeente als andere gemeentes. Mensen willen bijvoorbeeld weten bij wie ze een klacht kunnen indienen, hoe ze zelf metingen kunnen (laten) doen, en hoe ze spuitvrije zones op de agenda van hun gemeente kunnen krijgen. Daarom schreven we een handleiding Juridische en praktische informatie voor omwonenden van intensieve open teelten.

Binnen het kernteam van M=W is veel kennis over ecologie, de Wet natuurbescherming en ruimtelijke ordening. Voor kennis over bestrijdingsmiddelen kunnen we terugvallen op meerdere deskundigen. Deze kennis en de opgedane ervaring met het 'meten' delen we met anderen.

Een juridisch spoor

We hebben aanknopingspunten gevonden in de Wet bodemsanering, in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), om een proces tegen de staat te kunnen beginnen. Ook in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) zien wij mogelijke aanknopingspunten, vooral artikel 8. We willen contact leggen met Europese burgergroepen die zich ook zorgen maken over bestrijdingsmiddelen, om zo gezamenlijk robuuste spuitvrije zones op de agenda van de Europese Commissie te krijgen. We onderzoeken momenteel de (financiële) haalbaarheid en mogelijkheden.

Samenvatting activiteiten en hoogtepunten 2018 - 2019

- December 2018: we nemen monsters en sturen die naar laboratorium Eurofins. In februari komen de uitslagen die door Jelmer Buijs en Margriet Mantingh worden geanalyseerd. We bedenken een mediastrategie en maken een mediadraaiboek.
- 6 maart: de eerste publicatie van onze metingen verschijnen in Trouw met tweeëneenhalve pagina. Die dag besteedden het NOS-journaal, Nieuwsuur, Meppeler Courant en RTV-Drenthe aandacht aan Meten=Weten. Later die week verschijnen nog artikelen in Dagblad van het Noorden, De Volkskrant, Akkerwijzer, Greenity en Nieuwe oogst. Zie:
Trouw: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/bij-de-buren-van-de-lielieteler-daalt-een-nevel-van-pesticiden-op-de-trampoline-neer~b5119657/>
Nieuwsuur: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2274851-omwonenden-lievelden-vinden-gifstoffen-in-bodem.html>

- 10 maart: we schrijven een opinie in het DvHN:
<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Opinie-We-laten-ons-niet-meer-vergiftigen-24245629.html>
- 15 maart: Informatieavond in De Veldkei Havelte. M=W legt verantwoording af en heeft diverse sprekers. Er zijn 230 bezoekers.
<https://www.metenweten.com/post/bijeenkomst-meten-weten>
- 8 april: afvaardiging van M=W heeft een gesprek met minister Schouten en staatssecretaris Van Veldhoven.
- 25 april: een veelbesproken uitzending van Zembla met als titel *Bollengif in babyluiers* dat voor een groot deel over Westerveld ging.
- 30 april: M=W is een vereniging geworden.
- 27 mei hebben we op hun uitnodiging gesproken met het Ctgb (College voor Toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden). Het was voor de eerste keer dat deze organisatie sprak met een groep burgers.
- 28 mei: de lokale VVD dient een motie in bij de gemeenteraad van Westerveld en wil dat discussie over lelieteelt gestaakt wordt. Dagblad Trouw schreef daar een artikel over:
<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/bezorgd-westerveld-zet-bollengif-op-de-agenda~b251b546/>
- 29 mei: het kernteam heeft een bezinningsdag over strategie en toekomst.
- 6 juni is er een algemeen overleg gewasbeschermingsmiddelen in de Tweede Kamer. Meten=Weten blijkt alom bekend. Er worden diverse moties aangekondigd.
- 6 juni In een extra poging om Tweede Kamerleden te overtuigen schrijft Henk Baptist namens M=W die ochtend een opinie in de Trouw: "Bestrijdingsmiddelen zijn óók gevaarlijk voor mensen, dus is een plaatselijk verbod nodig."
<https://www.trouw.nl/opinie/bestrijdingsmiddelen-zijn-ook-gevaarlijk-voor-mensen-dus-is-een-plaatselijk-verbod-nodig~b6f8bcab/>
- 19 juni zijn we gastspreker op een avond over gewasbescherming in Assen georganiseerd door GroenLinks.
- In september ontvangen we de ANBI status van de belastingdienst
- 7 oktober verschijnt de reactie van de minister op de drie moties voor spuitvrije zones die zijn ingediend. Daaruit blijkt dat zij de moties naast zich neerlegt.
- 10 oktober: Meten=Weten staat op nr. 14 in de Duurzame top100 van groene initiatieven van Dagblad TROUW.
- 29 oktober: RAPPORT "Uitgesproken" wordt gepresenteerd. Dit rapport is in opdracht van provincie Drenthe en ministerie LNV opgesteld door Marta Buitenkamp en Marga Kool. Zij geven daarin suggesties en aanbevelingen hoe het probleem tussen bollenboeren en omwonenden aangepakt kan worden. Zij hebben daarvoor ook met de kerngroep van M=W gesproken.
https://static.wixstatic.com/ugd/13b638_4f1f528ff0e94468bb4cf9af08f78585.pdf
- Eerste officiële ledenvergadering: 23 september in Diever Stad en Esch

METEN WETEN

- 4 oktober is de “Ronkende Motor” van start gegaan. De RM is een vaste groep van max. 8 mensen waaronder het bestuur die de lopende zaken regelt. De RM komt 1x in de 14 dagen bij elkaar. De kerngroep bestaat uit 15 leden en komt 4 a 5 x per jaar bijeen. De kerngroep zet in een plenaire vergadering de grote lijn uit.
- 19 november spreken we in bij gemeenteraadsvergadering van Westerveld omtrent bestemmingsplan Buitengebied.
- 4 december mogen we inspreken bij het Drents Parlement. Er ontspant zich een 3 uur durend debat in provinciale staten over pesticiden.
- Op 30 december versturen we onze laatste nieuwsbrief van het jaar. In totaal hebben we in 2019 vier nieuwsbrieven verstuurd (zie onze website).

Samenvatting na 1 jaar Meten=Weten:

We hebben veel gemeten en overal een cocktail van pesticiden gevonden. We vermoeden dat er een deken van gif over Westerveld ligt en misschien wel over heel Nederland.

Binnen 1 jaar hebben wij landelijke bekendheid gekregen en krijgen wij steun van wetenschappers. Met grote vasthoudendheid blijven wij brieven sturen naar bestuurders, overheden en politici. Meten=Weten is gegroeid en heeft bijna 400 leden.

Er is in de dagelijkse spuitpraktijk in Westerveld nog niets veranderd. Het areaal sierteelt is niet afgenomen, de onrust onder inwoners ook niet

Dus ook in 2020 gaat Meten=Weten voorwaarts: vriendelijk maar vastberaden.

Fotogalerij

Vorbereidingen lieldveld

Bespuiten van lelies vlak bij Dwingelderveld

Margriet en Guido nemen watermonsters in het Blauwe Meer

Plenaire vergadering van de kerngroep